

ОБДАРОВАНА ДИТИНА

Обдаровані діти — це особи з високим потенціалом, видатними вродженими здібностями або даром до певних видів діяльності, що вирізняються серед однолітків рівнем розвитку інтелекту, творчості чи спеціальних навичок.

У дитячому віці людина схильна до творчості більше, ніж у зрілому. На дитину не впливають стереотипи. Природа наділяє маленьку людину багатими можливостями розвитку, але вони не залишаються незмінними. Чим раніше пробуджуються творчі здібності, тим вищого рівня розвитку вони досягають; чим пізніше – тим важче їх розвивати.

Вирази «обдаровані діти», «видатні діти» - дуже умовні. Цими термінами позначають учнів із надзвичайно раннім розумовим підйомом, з яскравим вираженням тих чи інших спеціальних розумових властивостей. Але оскільки йдеться про дітей, усі ці характеристики мають значення тільки чогось попереднього: виявлені особливості можуть не отримати очікуваного розвитку, залишитися нереалізованими.

Разом з тим, справжні здібності інших дітей можуть перебувати нібито у прихованому стані і виявитися лише згодом. Важливо зазначити, що, хоча обдарованість найтіснішим чином пов'язана з рівнем розвитку здібностей, її не можна ототожнювати зі ступенем розвитку однієї або кількох здібностей. Наприклад, неприпустимо розглядати інтелектуальну обдарованість ізольовано від пізнавальних потреб, здатності до регуляції своїх дій. Крім того, виявлення і розвиток обдарованості нерозривно пов'язані з розвитком психофізіологічної, вольової та інших сфер психіки людини. З огляду на те, що всі вони з віком розвиваються, обдарованість – явище динамічне.

У найбільш загальному вигляді обдарованість можна визначити як підвищений рівень розвитку однієї або кількох здібностей людини, на основі яких з'являється можливість досягати високих результатів у соціально – значущих видах діяльності.

Розвиток творчих здібностей слід розпочинати з ранніх років, використовуючи наявний нахил дитини до праці. Саме цей нахил є секретом дитячої обдарованості.

У практичному відношенні необхідно звернути увагу на комплексний характер проблеми обдарованості, основними складовими якої є проблеми виявлення, навчання й розвитку обдарованих дітей, з одного боку, і проблеми професійної та особистісної підготовки вчителів музичного мистецтва для роботи з обдарованими дітьми, з іншого.

Є два підходи до проблеми виявлення й розвитку обдарованості: якщо перший передбачає роботу з «елітою», тобто спеціально відібраними учнями, для яких характерні вже розвинуті здібності

(так звані особливо обдаровані діти), то другий підхід впливає з уявлень про резерви обдарованості, закладені практично у кожної дитини.

З огляду на різноманітність, індивідуальну своєрідність феномена обдарованості, вибір методів роботи з обдарованими дітьми потребує попереднього визначення:

З яким типом обдарованості ми маємо справу;

Які завдання роботи з обдарованими дітьми є пріоритетними : розвиток уже високих здібностей чи, навпаки, недостатньо розвинутих здібностей (зокрема комунікативних і особистісних).

Обдарованість може виявлятися , як:

Обдарованість явна (виявлена), «в усіх на очах». Звичайно , в цьому випадку мають на увазі високу обдарованість. Фахівці стверджують, що число таких обдарованих дітей складає приблизно 1-3 відсотки від загального числа дітей.

Обдарованість вікова, тобто в певному віці дитина виявляє явну обдарованість, а потім через декілька років ця обдарованість зникає.

Обдарованість прихована (потенціальна, невиявлена), тобто обдарованість, яка з якихось причин не виявила себе в навчальній або іншій діяльності дитини, але існує як потенціальна перспектива розвитку її здібностей. Дітей з прихованою обдарованістю значно більше, ніж з явною.

Передбачено, що загальне число явно і неявно обдарованих дітей складає приблизно 20-25 відсотків від загального числа учнів.

Ознаки обдарованої дитини

часто перестрибують через послідовні етапи свого розвитку;

у них чудова пам'ять, яка базується на ранньому мовленні та абсолютному мисленні;

рано починають класифікувати інформацію;

у них великий словниковий запас, вони із задоволенням читають словники, енциклопедії;

можуть займатися кількома справами одночасно;

вони дуже допитливі, активно досліджують навколишній світ;

у ранньому віці здатні простежувати причинно – наслідкові зв'язки, робити правильні висновки;

легко справляються з пізнавальною невизначеністю, із задоволенням сприймають складні довгострокові завдання;
не можуть терпіти, коли їм нав'язують готові відповіді;
можуть тривалий час концентрувати свою увагу на одній справі;
обдарованим і талановитим дітям властиве надто розвинуте почуття справедливості;
добре розвинуте почуття гумору;
обдаровані діти постійно намагаються вирішувати проблеми, які їм поки що «не під силу», й у вирішенні деяких із них досягають успіху;
для обдарованих дітей характерні перебільшені страхи, оскільки вони здатні уявити собі безліч небезпечних наслідків подій;
вони надзвичайно схильні до немовних проявів почуттів, емоцій оточуючих людей;
обдаровані діти часто володіють екстрасенсорними здібностями;
вони негативно оцінюють себе;
більшість обдарованих дітей спить менше від своїх однолітків, вони раніше відмовляються від денного сну.

Показники творчої обдарованості дитини

Дитина, як особистість:

Стійка, підвищена потреба в самоактуалізації, вияві себе, самоствердженні.

Наявність особистої думки.

Інтелектуальна незалежність, зневажливе ставлення до стереотипів, авторитетів. Потреба чинити опір шаблону, нав'язаному стилю діяльності.

Висока самооцінка, потреба мати свій «я – образ».

Схильність до гри, почуття гумору, дотепність.

Оригінальність.

Імпульсивність, поривчастість.

Широта інтересів.

Прагнення самотійно подолати труднощі, які виникли.

Створення своєї індивідуальності.

ПОРАДИ БАТЬКАМ, ЯКІ БАЖАЮТЬ РОЗВИВАТИ ЗДІБНОСТІ СВОЇХ ДІТЕЙ

1. Не стримуйте розкриття потенційних можливостей психіки.
2. Уникайте однобокості в навчанні та вихованні.
3. Не позбавляйте дитину ігор, забав, казок; створюйте умови для виходу дитячої енергії, рухливості, емоційності.

4. Допмагайте дитині в задоволенні основних людських потреб: почуття безпеки, любов, повага до себе та оточуючих.

5. Залишайте дитину на самоті й дозволяйте займатися своїми справами.

6. Пам'ятайте: якщо ви хочете своїй дитині добра, навчіть її обходитися без вас.

7. Підтримуйте здібності дитини до творчості й виявляйте співчуття до невдач.

8. Уникайте незадовільного оцінювання творчих спроб дитини.

9. Поважайте допитливість дитини.